

VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE

**STROKOVNE PODLAGE ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PROSTORSKIH
SESTAVIN DOLGOROČNEGA IN SREDNJEROČNEGA DRUŽBENEGA PLANA
OBČINE DOBJE**

**ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA CELJE
DECEMBER 2002**

Vsebina:

1. Osnovni pojmi in obrazložitve
2. Pravne osnove in osnovna vodila
3. Strokovna podlaga za zasnovu varstva kulturne dediščine in spremembo drugih prostorskih sestavin
 - 3.1 Pregled nepremične kulturne dediščine
 - 3.2 Posamezne zvrsti dediščine ter njihovi varstveni režimi in varstvene usmeritve
 - 3.3 Pomembnejša kulturna dediščina (spomeniki državnega pomena)

Priloga: izseki TTN 5 z vrisanimi enotami kulturne dediščine

1. OSNOVNI POJMI IN OBRAZLOŽITVE

Kulturna dediščina so območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupina predmetov oz. ohranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Dediščina so predvsem arheološka najdišča in predmeti, naselbinska območja, zlasti stara mestna in vaška jedra, oblikovana narava in kulturna krajina, stavbe, njihovi deli ali skupine stavb umetnostne, zgodovinske ali tehnične pričevalnosti, stavbe in drugi predmeti, ki so v zvezi s pomembnimi osebami in dogodki naše politične, gospodarske in kulturne zgodovine, arhivsko gradivo, knjižnično gradivo, predmeti ali skupine predmetov zgodovinskega, umetnostnozgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, sociološkega, antropološkega, etnološkega in naravoslovnega pomena, ki izpričujejo zgodovinska dogajanja na Slovenskem.

Kulturna funkcija dediščine pomeni neposredno vključevanje dediščine v prostor in aktivno življenje v njem, predvsem na področju vzgoje, posredovanja znanj in izkušenj preteklih obdobj, v kreptvi narodne samobitnosti in kulturne identitete.

Kulturni spomeniki so posamezni objekti ali območja kulturne dediščine, ki so posebnega kulturnega pomena in se to odraža tudi v višji stopnji javnega interesa in s tem v zahtevnejših prostorskih omejitvah. Kadar ima dediščina elemente, s katerimi je dokazana kontinuiteta ali posamezna stopnja kulturnega in civilizacijskega razvoja ali predstavlja kakovostni dosežek ustvarjalnosti, lahko ta dediščina pridobi status kulturnega spomenika. Kulturni spomenik, ki predstavlja vrhunski dosežek ustvarjalnosti oziroma ključno ali redko ohranjeno dokazilo določenega obdobja zgodovinske preteklosti, lahko pridobi status **spomenika državnega pomena**. Kulturni spomenik, ki je po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje oziroma širše lokalno območje, je **spomenik lokalnega pomena**. Po lastnostih ločimo arheološke, zgodovinske, umetnostnozgodovinske oziroma umetnostne in arhitekturne, naselbinske, etnološke ter tehniške spomenike, spomenike oblikovane narave ter (spomeniško) kulturno krajino.

Cilji varstva:

- vzdrževanje in obnavljanje dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti;
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine, ne glede na njeno namembnost;
- zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja;
- preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti vsebina oblike in s tem vrednost dediščine.

Varstvo kulturne dediščine je ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov, skupin predmetov oziroma objektov ali območij, ki so opredeljeni kot dediščina, skrb za njihovo celovitost in neokrnjenost ter poudarjanje in zagotavljanje pomena, ki ga imajo kot bistvena sestavina sodobnega življenja.

Varstvo nepremične kulturne dediščine je ohranjanje vrednot oblikovanosti, materialov, izdelave, postavljenosti v prostor in vplivnega območja. Evidentirana dediščina je varovana na

podlagi vpisa v zbirni register dediščine in je obvezno izhodišče republike za pripravo prostorskih aktov občine.

Varstvo kulturnih spomenikov predstavlja ohranjanje vrednot oblikovanosti, materialov, izdelave, postavljenosti v prostor in vplivnega območja **v neokrnjenosti in izvornosti**. Spomenike varujemo z zavarovanji in drugimi instrumenti na podlagi zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD) ter z instrumenti urejanja prostora. Za potrebe urejanja prostora je status kulturnega spomenika določen že na osnovi strokovne valorizacije in ne šele na osnovi razglasitvenega akta. Obstoječi občinski odloki o razglasitvah so za urejanje prostora dokument o že pridobljenem statusu kulturnega spomenika, njihov del, ki se nanaša na fizično varstvo, pa je za obravnavane potrebe le informativne narave.

Pomembnejša kulturna dediščina in pomembnejša območja kulturne dediščine so planski kazalci v zasnovi varstva kulturne dediščine v prostorskih sestavinah dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana RS ter predstavljajo za potrebe izvajanja plana **spomenike državnega pomena**.

2 PRAVNE OSNOVE IN OSNOVNA VODILA

2.1 Ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe

Republika Slovenija sodeluje v evropskem in svetovnem sistemu varstva naravne in kulturne dediščine s sprejemanjem obveznosti iz naslednjih ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb:

1. Evropska kulturna konvencija (Pariz - 1954, UL RS št. 7/93)
2. Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženih spopadov (Haag - 1954, UL RS št. 3/93)
3. Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Pariz - 1972, UL RS št. 3/93)
4. Konvencija o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Granada - 1985, UL RS št. 3/93)
5. Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine (London - 1969, UL RS št. 3/93)
6. Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine - dopolnjena (Malta - 1992, podpisana, ratificirana - Poročevalec 1/99)

2.2 Mednarodne resolucije in priporočila

- Evropska listina stavbne dediščine (1975)
- Priporočilo o integralnem varstvu stavbne dediščine (1976)
- Priporočilo o varstvu stavbne dediščine pred naravnimi nesrečami (1992)
- Priporočilo o celostni ohranitvi območij kulturne krajine kot dela krajinske politike (1995)
- Priporočilo o dediščini kot dejavniku trajnostnega razvoja (1996)
- Dediščina kot dejavnik Evrope, ki jo gradimo (1996)
- Agenda 2000
- Evropska prostorska razvojna perspektiva (1999)

2.3 Republiški predpisi

- Ustava Republike Slovenije (UL RS št. 33/91-I.)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (UL RS št. 7/99)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UL RS št. 96/02)
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (UL RS št. 25/02)
- Zakon o urejanju prostora (UL RS št. 110/02)
- Zakon o graditvi objektov (UL RS št. 110/02)
- Navodilo o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin (UL SRS št. 20/85)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (UL RS št. 11/99)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (UL RS št. 108/02)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (UL RS št. 89/99)

2.4 Občinski predpisi

- Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Občini Šentjur pri Celju (Uradni list RS, št. 47/96)
- Odlok o razglasitvi kulturnih in tehničnih spomenikov v Občini Dobje (Uradni list RS, št. 118/00 in 59/01).

3. STROKOVNA PODLAGA ZA ZASNOVO VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE IN SPREMEMBO DRUGIH PROSTORSKIH SESTAVIN

3.1. Pregled nepremične kulturne dediščine

V elaboratu so zajete vse enote dediščine iz registra nepremične kulturne dediščine. Pregled enot kulturne dediščine je izdelan na topografskih načrtih v merilu 1: 5000 (TTN5). Območja kulturne dediščine ustrezajo vrisanim območjem v registru nepremične kulturne dediščine, vplivna območja dediščine pa so v planskem dokumentu dodana ter predstavljajo umeščenost posameznega objekta oziroma območja v prostor.

Pri nadaljnji obdelavi elaborata in pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov mora pristojna služba za varovanje nepremične kulturne dediščine ob pripravi strokovnih podlag nadzorovati prenos podatkov iz topografskega načrta na pregledni katastrski načrt. Vkolikor pride do neusklajenosti med topografskim in katastrskim načrtom, so veljavne meje območij, ki so določene v topografskem načrtu.

Na območju Občine Dobje so evidentirane naslednje enote kulturne dediščine:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Naselbinska območja

417/02	Ravno – Vas	KD		Kozje 14, 15
9040	Repuš - Vas	KS	6	Kozje 15
421/02	Slatina pri Dobjem – Vas	KD		Kozje 15

Sakralna stavbna dediščina

2939	Dobje pri Planini - Cerkev Device Marije	KS	5	Kozje 14
9051	Gorica pri Dobjem – Kapelica	KS	5	Kozje 15

Profana stavbna dediščina

422/02	Brezje pri Dobjem - Hiša Brezje pri Dobjem 4	KD		Kozje 24
423/02	Brezje pri Dobjem – Gospodarsko poslopje 1 na domačiji Brezje pri Dobjem 4	KD		Kozje 24
424/02	Brezje pri Dobjem - Gospodarsko poslopje 2 na domačiji Brezje pri Dobjem 4	KD		Kozje 24
9057	Brezje pri Dobjem - Hlev Brezje pri Dobjem 6	PKD	7	Kozje 24
425/02	Brezje pri Dobjem - Hiša Brezje pri Dobjem 7	KD		Kozje 14, 24
426/02	Brezje pri Dobjem –Hiša Brezje pri Dobjem 16	KD		Kozje 14
427/02	Brezje pri Dobjem - Hiša Brezje pri Dobjem 17	KD		Kozje 14
428/02	Brezje pri Dobjem - Gospodarsko poslopje na domačiji Brezje pri Dobjem 17	KD		Kozje 14
429/02	Brezje pri Dobjem - Svinjak na domačiji Brezje pri Dobjem 17	KD		Kozje 14

430/02	Brezje pri Dobjem - Hiša Brezje pri Dobjem 19	KD		Kozje 14
431/02	Brezje pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačiji Brezje pri Dobjem 25	KD		Kozje 24
432/02	Dobje pri Planini – Hiša Dobje pri Planini 10	KD		Kozje 14
433/02	Dobje pri Planini – Hiša Dobje pri Planini 11	KD		Kozje 14
434/02	Dobje pri Planini – Gospodarsko poslopje na domačiji Dobje pri Planini 11	KD		Kozje 14
435/02	Dobje pri Planini – Gospodarsko poslopje na domačiji Dobje pri Planini 12	KD		Kozje 14
436/02	Dobje pri Planini – Hiša Dobje pri Planini 16	KD		Kozje 14
437/02	Dobje pri Planini – Gospodarsko poslopje na domačiji Dobj pri Planini 16	KD		Kozje 14
438/02	Dobje pri Planini - Kozolec na domačiji Dobje pri Planini 16	KD		Kozje 14
439/02	Gorica pri Dobjem – Hiša Gorica pri Dobjem 2	KD		Kozje 15
440/02	Gorica pri Dobjem – Svinjak na domačiji Gorica pri Dobje 2	KS	-	Kozje 15
441/02	Gorica pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačij Gorica pri Dobjem 2	KS	-	Kozje 15
442/02	Gorica pri Dobjem – Kozolec na domačiji Gorica pr Dobjem 2	KD		Kozje 15
443/02	Gorica pri Dobjem – Vinska klet na domačiji Gorica pr Dobjem 2	KS	-	Kozje 15
444/02	Gorica pri Dobjem – Hiša Gorica pri Dobjem 4	KS	-	Kozje 15
445/02	Gorica pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačij Gorica pri Dobjem 4	KD		Kozje 15
446/02	Gorica pri Dobjem – Svinjak na domačiji Gorica pri Dobje 4	KS	-	Kozje 15
447/02	Gorica pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačij Gorica pri Dobjem 5	KD		Kozje 15
448/02	Gorica pri Dobjem – Hiša Gorica pri Dobjem 6	KD		Kozje 15
449/02	Gorica pri Dobjem – Hiša Gorica pri Dobjem 9	KD		Kozje 15
450/02	Gorica pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačij Gorica pri Dobjem 9	KD		Kozje 15
451/02	Jezerce pri Dobjem – Hiša Jezerce pri Dobjem 11	KD		Kozje 14
452/02	Jezerce pri Dobjem – Hiša Jezerce pri Dobjem 21	KD		Kozje 14
453/02	Lažiše - Hiša Lažiše 2	KS	-	Kozje 13
454/02	Lažiše – Kozolec na domačiji Lažiše 3	KD		Kozje 13
455/02	Lažiše – Hiša Lažiše 5	KD		Kozje 13
456/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje na domačiji Lažiše 6	KD		Kozje 13
457/02	Lažiše – Mlin na domačiji Lažiše 12	KD		Kozje 13
458/02	Lažiše – Kovačija na domačiji Lažiše 18	KD		Kozje 13
459/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje na domačiji Lažiše 23	KD		Kozje 14
460/02	Lažiše – Hiša Lažiše 24	KD		Kozje 24
461/02	Lažiše – Hiša Lažiše 26	KD		Kozje 24
462/02	Lažiše – Hiša Lažiše 36	KD		Kozje 24
463/02	Lažiše – Hiša Lažiše 43	KS	-	Kozje 24
464/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje na domačiji Lažiše 43	KS	-	Kozje 24
465/02	Lažiše – Hiša Lažiše 48	KD		Kozje 24

466/02	Lažiše – Hiša Lažiše 49	KS	-	Kozje 24
467/02	Lažiše – Hiša Lažiše 55	KD		Kozje 24
468/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje 1 na domačiji Lažiše 55	KD		Kozje 24
469/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje 2 na domačiji Lažiše 55	KD		Kozje 24
470/02	Lažiše – Hiša Lažiše 57	KD		Kozje 24
471/02	Lažiše – Hiša Lažiše 61	KD		Kozje 24
472/02	Lažiše – Gospodarsko poslopje na domačiji Lažiše 61	KD		Kozje 24
473/02	Presečno - Gospodarsko poslopje na domačiji Presečno 1	KD		Kozje 25
474/02	Presečno - Gospodarsko poslopje na domačiji Presečno 2	KD		Kozje 25
475/02	Presečno – Hiša Presečno 3	KD		Kozje 25
476/02	Presečno – Hiša Presečno 7	KD		Kozje 15
477/02	Presečno – Hiša Presečno 9	KD		Kozje 16
478/02	Presečno – Svinjak na domačiji Presečno 9	KD		Kozje 16
479/02	Presečno – Svinjak na domačiji Presečno 10	KD		Kozje 16
480/02	Presečno – Gospodarsko poslopje 1 na domačiji Presečno 12	KD		Kozje 15
481/02	Presečno – Gospodarsko poslopje 2 na domačiji Presečno 12	KD		Kozje 15
482/02	Presečno – Svinjak na domačiji Presečno 19	KD		Kozje 15
483/02	Presečno – Kozolec na domačiji Presečno 19	KD		Kozje 15
484/02	Presečno – Hiša Presečno 27	KD		Kozje 15
485/02	Presečno – Gospodarsko poslopje na domačiji Presečno 27	KD		Kozje 15
486/02	Presečno – Gospodarsko poslopje na domačiji Presečno 29	KD		Kozje 15
487/02	Presečno – Kozolec na domačiji Presečno 29	KD		Kozje 15
488/02	Presečno - Zidanica na domačiji Presečno b.h.št.	KD		Kozje 15
489/02	Ravno pri Dobjem - Gospodarsko poslopje na domačij Ravno 1	KD		Kozje 15
490/02	Ravno pri Dobjem – Kozolec na domačiji Ravno 1	KD		Kozje 15
9079	Ravno pri Dobjem - Hiša Ravno 3	PKD	7	Kozje 15
491/02	Ravno pri Dobjem – Hiša Ravno 4	KD		Kozje 14
492/02	Ravno pri Dobjem – Hiša Ravno 7	KD		Kozje 14
493/02	Ravno pri Dobjem - Kozolec na domačiji Ravno 8	KD		Kozje 15
10187	Ravno pri Dobjem - Hiša Ravno 13	KS	7	Kozje 15
9083	Repuš - Kozolec Repuš 2	PKD	7	Kozje 15
494/02	Repuš - Hiša Repuš 3	KD		Kozje 15
495/02	Repuš – Hiša Repuš 7	KD		Kozje 15
11260	Repuš – Hiša Repuš 8	KS	7	Kozje 15
9084	Repuš - Hiša Repuš 13	KS	7	Kozje 15
496/02	Repuš – Kovačija na domačiji Repuš 9	KS	-	Kozje 15
497/02	Repuš – Gospodarsko poslopje na domačiji Repuš 11	KD		Kozje 15
498/02	Repuš – Kozolec na domačiji Repuš 11	KD		Kozje 15
499/02	Slatina pri Dobjem - Hiša Slatina pri Dobjem 2	KD		Kozje 15
9085	Slatina pri Dobjem – Hiša Slatina pri Dobjem 3	KS	7	Kozje 15
500/02	Slatina pri Dobjem – Hiša Slatina pri Dobjem 6	KD		Kozje 15
501/02	Slatina pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačij Slatina pri Dobjem 6	KD		Kozje 15
502/02	Suho - Gospodarsko poslopje na domačiji Suho 2	KD		Kozje 14

503/02	Suho – Hiša Suho 6	KD		Kozje 15
504/02	Suho - Gospodarsko poslopje na domačiji Suho 6	KD		Kozje 15
505/02	Suho – Hiša Suho 7	KD		Kozje 15
813/99	Škarnice - Kovačija Škarnice 1	KS	8	Kozje 14
507/02	Škarnice – Hiša Škarnice 5	KD		Kozje 14
508/02	Škarnice – Hiša Škarnice 7	KD		Kozje 14
509/02	Škarnice – Kozolec na domačiji Škarnice 7	KD		Kozje 14
510/02	Škarnice – Hiša Škarnice 9	KD		Kozje 14
511/02	Škarnice – Hiša Škarnice 11	KD		Kozje 14
512/02	Škarnice – Gospodarsko poslopje na domačiji Škarnice 11	KD		Kozje 14
513/02	Škarnice – Hiša Škarnice 12	KD		Kozje 14
514/02	Škarnice – Hiša Škarnice 16	KD		Kozje 14
515/02	Škarnice – Hiša Škarnice 17	KS	-	Kozje 14
516/02	Škarnice – Kašča 1 na domačiji Škarnice 18	KD		Kozje 14
517/02	Škarnice – Kašča 2 na domačiji Škarnice 18	KD		Kozje 14
518/02	Škarnice – Kozolec na domačiji Škarnice 18	KD		Kozje 14
519/02	Škarnice – Gospodarsko poslopje na domačiji Škarnice 31	KD		Kozje 14
520/02	Večje Brdo – Kozolec na domačiji Večje Brdo 2	KD		Kozje 14
521/02	Večje Brdo – Hiša Večje Brdo 3	KD		Kozje 14
522/02	Večje Brdo – Kozolec na domačiji Večje Brdo 3	KD		Kozje 14
523/02	Završe pri Dobjem – Hiša Završe pri Dobjem 1	KD		Kozje 14
524/02	Završe pri Dobjem – Kozolec na domačiji Završe pri Dobjem 1	KD		Kozje 14
525/02	Završe pri Dobjem – Kozolec na domačiji Završe pri Dobjem 3	KD		Kozje 14
526/02	Završe pri Dobjem – Kozolec na domačiji Završe pri Dobjem 4	KD		Kozje 14
527/02	Završe pri Dobjem – Kašča na domačiji Završe pri Dobjem 4	KD		Kozje 14
528/02	Završe pri Dobjem – Hiša Završe pri Dobjem 5	KD		Kozje 14
529/02	Završe pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačiji Završe pri Dobjem 5	KD		Kozje 14
530/02	Završe pri Dobjem – Kovačija na domačiji Završe pri Dobjem 5	KD		Kozje 14
531/02	Završe pri Dobjem – Hiša Završe pri Dobjem 6	KS	-	Kozje 14
532/02	Završe pri Dobjem – Kozolec na domačiji Završe pri Dobjem 6	KD		Kozje 14
533/02	Završe pri Dobjem – Hiša Završe pri Dobjem 7	KD		Kozje 14
534/02	Završe pri Dobjem – Kozolec na domačiji Završe pri Dobjem 7	KD		Kozje 14
535/02	Završe pri Dobjem – Kovačija na domačiji Završe pri Dobjem 7	KD		Kozje 14
536/02	Završe pri Dobjem – Hiša Završe pri Dobjem 10	KS	-	Kozje 14
537/02	Završe pri Dobjem – Gospodarsko poslopje na domačiji Završe pri Dobjem 10	KS	-	Kozje 14

V preglednici je vsaka enota kulturne dediščine (objekt oziroma območje kulturne dediščine) opredeljena z naslednjimi podatki :

1. evidenčna številka dediščine (EŠD), oziroma številka predloga za vpis v register dediščine,
2. ime enote iz registra dediščine,
3. valorizacija dediščine,
4. status enote in šifra varstvene skupine
5. lega na karti TTN 5.

Zaradi lažjega pregleda so enote dediščine v razpredelnici urejene po zvrsteh kulturne dediščine.

Vsebina podatkov v posameznih stolpcih je naslednja:

Stolpec 1 - evidenčna številka dediščine (EŠD)

predstavlja identifikacijsko številko enote kulturne dediščine, ki je vpisana v register dediščine, ki ga vodi Ministrstvo RS za kulturo, Uprava RS za kulturno dediščino. Ker je register še v fazi vnosa podatkov, večje število enot še nima določene evidenčne številke dediščine. V takšnih primerih je v tem stolpcu vpisana številka predloga za vpis z letnico, v katerem je bil predlog pripravljen. Te predloge pripravlja strokovna služba za varstvo kulturne dediščine, EŠD pa bo v takšnih primerih posredovan naknadno.

Stolpec 2 - ime enote dediščine

je povzeto po registru dediščine. Ime enote sestavlja najprej krajevna oznaka, pomišljaj in zatem ime enote. S tem se spreminja poimenovanje enot v sedanjih planskih dokumentih.

Stolpec 3 - valorizacija dediščine

določa osnovno valorizacijo dediščine, in sicer:

KD nepremična kulturna dediščina

KS enota dediščine ima lastnosti kulturnega spomenika

PKD enota dediščine je v seznamu pomembnejše kulturne dediščine

Stolpec 4 - status enote in šifra varstvene skupine

je določena le za enote, ki imajo status kulturnega spomenika oziroma so v seznamu pomembnejše kulturne dediščine. Vkolikor enota dediščine, ki ima lastnost kulturnega spomenika, še nima statusa, torej še ni razglašena z odlokom, je v tem stolpcu oznaka " - ", kar pomeni, da je za to enoto dediščine potrebno še sprejeti ustrezen razglasitveni odlok.

Šifre varstvenih skupin v tem stolpcu so naslednje:

- 0 neznano
- 1 kulturnozgodovinski spomenik in naravna znamenitost
- 3 arheološki spomenik
- 4 zgodovinski spomenik
- 5 umetnostni arhitekturni spomenik
- 6 urbanistični spomenik
- 7 etnološki spomenik
- 8 tehniški spomenik
- 9 naravna znamenitost
- 10 narodni park
- 11 regijski park
- 12 krajinski park
- 15 spomenik oblikovane narave.

Stolpec 5 - lega na karti TTN 5

je določena z vpisom posameznega lista Temeljnega topografskega načrta v merilu 1: 5000, na katerem je enota dediščine locirana.

3.2 Posamezne zvrsti dediščine na območju Občine Dobje ter njihovi varstveni režimi

3.2.1 Splošno

Osnovno izhodišče za obravnavo kulturne dediščine v prostorskem planiranju je zahteva, da je njeno varstvo eden od osnovnih namenov in ciljev teh opravil. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, prispeva k njeni trajni ohranitvi ter ob zagotavljanju njene vizuelne in prostorske integritete stremi za tem, da ohrani njeno kulturno vrednost in pomen.

Po zakonu o varstvu kulturne dediščine se ob samem objektu dediščine varuje tudi njegova neposredna okolica. To je območje, katerega varstvo zagotavlja funkcionalno integriteto varovane kulturne dediščine ter je identično z območjem enote dediščine v registru nepremične dediščine. Območje je v kartah označeno s polno črto.

Kot **vplivno območje** kulturne dediščine obravnavamo ves tisti prostor, kjer lahko pojavi (posegi), ki so povezani z drugimi dejavnostmi v prostoru, vplivajo na dediščino. Ti vplivi imajo lahko negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo na materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice. To vplivno območje je pri nekaterih enotah dediščine na kartah označeno črtkano. Na teh območjih novogradnje in povečave obstoječih gabaritov objektov praviloma niso dovoljene.

Ta zasnova varovanja velja za posamezne objekte dediščine, za skupino objektov ter za območja. Za posege na teh objektih in območjih se izdajajo ustrezni kulturnovarstveni akti po zakonu o varstvu kulturne dediščine. Te akte izdaja pooblaščen zavod za varstvo nepremične kulturne dediščine, izdajajo pa se za gradnjo in rekonstrukcijo obstoječih objektov, za odstranitev objekta ter za vsa vzdrževalna dela. Za vzdrževalna dela izdaja občinski organ lokacijsko informacijo, v kateri je potrebno lastnika in investitorja del opozoriti, da je potrebno za vsa dela pridobiti kulturnovarstvene akte pristojne službe za varstvo nepremične kulturne dediščine.

V tekstu odloka je potrebno posebej opredeliti, da strokovne podlage varstva kulturne dediščine veljajo v upravnih postopkih, in sicer ne glede na določila sedaj veljavnih prostorskih izvedbenih aktov. Sedaj veljavni prostorski izvedbeni akti so namreč izdelani na osnovi planskega dokumenta, ki je v postopku sprememb in dopolnitev, zato do uskladitve vseh izvedbenih aktov veljajo za področje varstva kulturne dediščine določila strokovnih podlag, ki so izdelane za spremembe in dopolnitve obravnavanega planskega dokumenta občine.

3.2.2 Naselbinska dediščina

Na območju občine Dobje so evidentirane tri enote naselbinske dediščine, od katerih je ena enota (vas Repuš) razglašena kot naselbinski spomenik.

Opredeljena območja naselbinske dediščine je potrebno urejevati z ustreznimi prostorskimi izvedbenimi akti, tako da je v planskem dokumentu potrebno predvideti izdelavo teh dokumentov tam, kjer še niso izdelani, veljavne prostorske izvedbene dokumente pa je potrebno uskladiti z obstoječo evidenco nepremične kulturne dediščine.

Prenova in razvoj varovanega naselja mora upoštevati obstoječo grajeno strukturo in kontinuiteto načina pozidave. V okviru grajene strukture so možne adaptacije in prenove posameznih objektov dediščine kot tudi objektov, ki predstavljajo samo elemente v urbanističnem tkivu naselja. Sprejemljive so nadomestne gradnje gradbeno ogroženih in oblikovno neustreznih objektov. Novogradnje so izjemoma mogoče kot nujna funkcionalna dopolnitev obstoječe strukture naselja, vendar tako, da se naselje ne širi neorganizirano, same gradnje pa naj upoštevajo merila zavarovanega prostora.

Za vse posege na zavarovanih območjih naselbinske dediščine je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstvena soglasja po zakonu o varstvu kulturne dediščine.

3.2.3 Stavbna dediščina

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na profano, sakralno in sakralno profano. V profano dediščino sodi tudi etnološka dediščina.

Ob samem objektu se varuje njegovo funkcionalno zemljišče ter širši vizuelni prostor, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v prostoru.

Med stavbno dediščino se uvrščajo tudi objekti, ki imajo vrednost kulturnega spomenika in sicer: umetnostno-arhitekturni spomeniki, etnološki spomeniki in tehniški spomeniki. Za njih, poleg splošnega varstvenega režima za stavbno dediščino, velja tudi, da se načeloma varujejo v celoti, izvirnosti in neokrnjenosti, ter da se poleg naštetih splošnih določb lahko predpišejo tudi posebni varstveni pogoji za posamezni spomenik.

Za vse posege, ki po zakonu štejejo za gradnjo, nadomestno gradnjo, rekonstrukcijo in za vzdrževalna dela na objektih dediščine, se izdajajo kulturnovarstveni akti po zakonu o varstvu kulturne dediščine. S kulturnovarstvenimi pogoji se določijo zahteve, ki jih mora izpolnjevati projektna dokumentacija, oziroma zahteve, po katerih je potrebno izvajati vzdrževalna dela na objektu ali njegovem vplivnem območju. S kulturnovarstvenimi soglasji pa se preverja izpolnjevanje kulturnovarstvenih pogojev. Te akte izdaja pristojni zavod za varstvo nepremične kulturne dediščine, ki v kulturnovarstvenih pogojih lahko določi, glede na naravo in obseg

posega, izdelavo konservatorskih smernic, konservatorskih programov in konservatorskih projektov prenove.

Vsi objekti in območja stavbne dediščine naj se funkcionalno vključijo v njihov življenjski prostor, s tem da se ohrani in revitalizira njihova pričevalna vloga in njihove avtentične stavbnofunkcionalne sestavine.

3.3 Enote in območja pomembnejše kulturne dediščine - obvezna izhodišča

Po Odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije predstavlja zasnovo varstva kulturne dediščine 1421 enot pomembnejše kulturne dediščine ter 60 pomembnejših območij kulturne dediščine. Na območju Občine Dobje so locirane naslednje enote pomembnejše kulturne dediščine:

EŠD	ime enote	lega na karti
9057	Brezje pri Dobjem – Hiša Brezje pri Dobjem 6	Kozje 24
9079	Ravno pri Dobjem – Hiša Ravno 3	Kozje 15
9083	Repuš – Kozolec Repuš 2	Kozje 15

Te enote dediščine so v načrtu posebej označene z oznako * ter v seznamu s poudarjenim tiskom.

Naštete enote dediščine so kulturni spomeniki, ki imajo velik in izjemen pomen za Republiko Slovenijo, zato jih država posebej varuje ter za njihovo ohranitev in razvoj izkazuje poseben interes. Na področju urejanja prostora država izraža ta interes z nadzorom njihovega upoštevanja v občinskih prostorskih dokumentih ter s pripravo prostorskih in razvojnih načrtov za njihovo obnovo in funkcioniranje. Poleg tega, da se ti kulturni spomeniki varujejo po splošnem režimu za kulturno dediščino, se pri njih postavlja zahteva, da mora biti dejavnost v objektu ali na območju v skladu s spomeniškim značajem posameznega kulturnega spomenika ali območja, kar pri nekaterih lahko pomeni tudi, da dejavnost služi le potrebam varstva.